

BATERIA ARTYLERYJSKA W REDŁOWIE

**KRÓTKA WĘDRÓWKA
PO ZABYTKACH GDYNI**

Lokalizacja baterii artyleryjskiej w Redłowie

Historyczna 11. Bateria Artylerii Stałej (BAS), położona na szczycie klifowego brzegu w Gdyni Redłowie, to pierwsza z jedenastu powojennych baterii artylerii nadbrzeżnej wybudowanych w latach 1946–1959 wzdłuż całego wybrzeża polskiego od Międzyzdrojów aż do ujścia Wisły.

Malownicze usytuowanie w atrakcyjnym krajobrazie i przyrodniczo Rezerwacie „Kępa Redłowska” sprawia, że jest ona często i chętnie odwiedzana przez mieszkańców Gdyni, a także miłośników fortyfikacji z całej Polski. Trudny dostęp do stanowisk artyleryjskich baterii, położonych na wysokości około 50 m nad poziomem morza sprawił, że armaty nie zostały zdemontowane i pozostały na stanowiskach, po ich opuszczeniu przez wojsko. Dzięki temu bateria redłowska to najlepiej zachowana w Polsce powojenna bateria nadbrzeżna i najatrakcyjniejszy zabytek militarny w Gdyni.

Stanowiska ogniowe baterii z armatami, znajdują się około 700 metrów na południe od Polanki Redłowskiej. Dojście od Polanki oznakowane jest strzałkami.

Historia baterii w Redłowie

Decyzja o budowie baterii zapadła już w listopadzie 1946 roku, kiedy to dopiero kształtowały się koncepcje przyszłej obrony wybrzeża Polski. Miejsce budowy pierwszej baterii zaakceptowano latem 1947 roku. Nie bez powodu wybrano wysoki redłowski klif z doskonałym wglądem w Zatokę Gdańską, bowiem głównym zadaniem nowej baterii była obrona podejść do Głównej Bazy Marynarki Wojennej – portu w Gdyni Oksywiu.

Zaraz po wytyczeniu miejsca pod budowę przystąpiono do intensywnych prac. W pierwszej kolejności budowano stanowiska ogniowe dla radzieckich dział typu B-13 kal. 130 mm. Prace te ukończono w październiku 1947 roku.

W czerwcu 1948 roku, po precyzyjnym montażu dział nastąpił moment inauguracji – strzelanie techniczne, które miało potwierdzić gotowość bojową baterii oraz prawidłowość wykonanych prac budowlanych i montażowych.

Na pierwsze strzelanie do celu morskiego w dniu 12 sierpnia 1948 roku przybyli oficjalni goście: marszałek Rola-Żymierski w towarzystwie dowódcy Marynarki Wojennej kontradmirała Włodzimierza Steyera. Strzelanie zakończyło się sukcesem, a prowadzący strzelanie ówczesny chorąży Józef Żwirko został awansowany do stopnia porucznika.

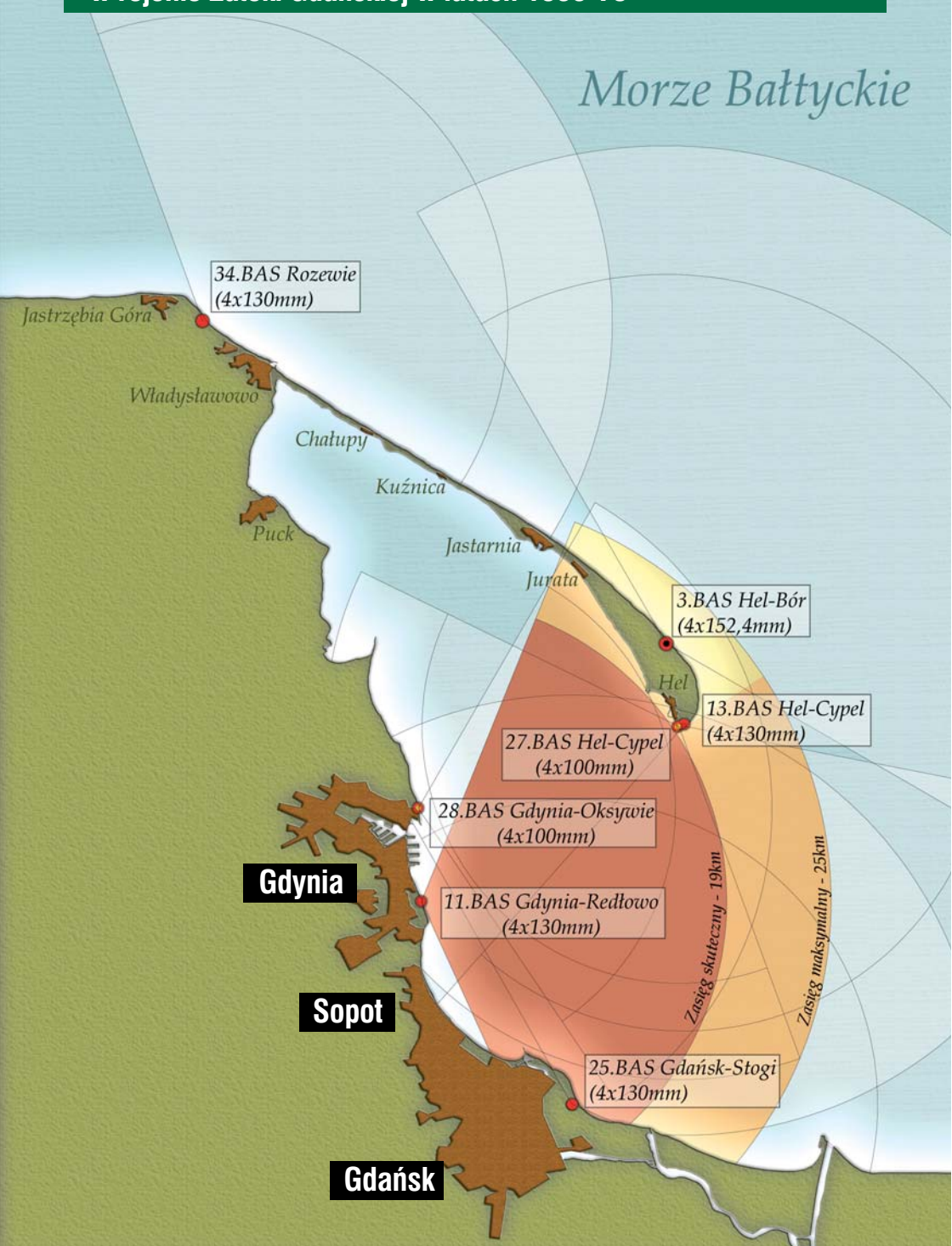
Bateria redłowska była formowana w ramach 31. Dywizjonu Artylerii Nadbrzeżnej, w skład którego wchodziły oprócz redłowskiej, baterie na Helu, w Międzyzdrojach i Kołobrzegu. Dywizjonem dowodził uczestnik kampanii wrześniowej, były dowódca Baterii im. Heliadora Laskowskiego na Helu, komandor podporucznik Zbigniew Przybyszewski, który wstąpił się bohaterskimi pojedynkami ogniowymi z okrętami niemieckimi – w tym pancernikami „Schleswig-Holstein” i „Schlesien”. Komandor Przybyszewski był bardzo zaangażowany w organizację artylerii nadbrzeżnej, a szczególnie baterii redłowskiej. Został awansowany na stanowisko Szefa Artylerii MW, wkrótce jednak stał się też ofiarą represji na przedwojennych oficerach. niesprawiedliwym wyrokiem - pod zarzutem szpiegostwa, został skazany na karę śmierci i rozstrzelany 16 grudnia 1952 roku. Decyzją Naczelnego Sądu Wojskowego został zrehabilitowany w 1956 roku.

Militarne zalety Kępy Redłowskiej znacznie wcześniej dostrzegli pruscy inżynierowie planujący ustawić w tym rejonie kilka baterii nadbrzeżnych mających bronić Gdańska. Planów jednak nie zrealizowano.

W latach międzywojennych w Redłowie stanęła polska bateria przeciwlotnicza, a w latach okupacji kolejna niemiecka.

Bateria redłowska w systemie artylerii nadbrzeżnej w rejonie Zatoki Gdańskiej w latach 1956-78

Historia baterii w Redłowie

W kolejnych latach trwała intensywna rozbudowa zaplecza, koniecznego do prawidłowego funkcjonowania skomplikowanego mechanizmu, jakim była bateria artylerii nadbrzeżnej. Zbudowano wieżę kierowania ogniem, centralę artyleryjską, schron załogi, elektrownię i magazyny amunicji, a także nowe koszary. Na skrzydłach baterii – w Orłowie i na Okywiu stanęły niskie wieże – punkty obserwacji dwubocznej, służące awaryjnemu kierowaniu ogniem. Rozbudowa infrastruktury zakończyła się praktycznie w 1958 roku, kiedy oddano do służby punkt radiolokacyjny, zbudowany na wzgórzu obok punktu kierowania ogniem. Łącznie w baterii powstało 15 lekkich i ciężkich schronów.

W tym czasie przystąpiono do budowy na klifie w Orłowie dwukondygnacyjnego ciężkiego schronu stanowiska dowodzenia 32. Dywizjonu Artylerii Nadbrzeżnej wraz z elektrownią. Jeszcze w trakcie budowy, dywizjon został rozformowany, a obiekty do lat 90. XX w. pełniły pomocnicze funkcje sztabowe.

Dla zabezpieczenia rejonu baterii przed niespodziewanym desantem, dookoła schronów wybudowano system fortyfikacji polowych – tzw. kompanijny rejon umocniony. Oszalowane prefabrykowanymi, żelbetowymi płytami transzeje o łącznej długości prawie 3,5 km oraz żelbetowe kopuły dla karabinów maszynowych broniły baterii przed bezpośrednim atakiem. Podczas 28-letniej służby bateria wykonywała strzelania szkolne do celów morskich – często wraz z sąsiednimi bateriami z Helu i Wistoujścia. W 1963 roku 11. BAS podobnie jak inne baterie została zredukowana, a szkolenia zostały ograniczone. Ostatecznie została rozformowana w 1974 roku. Niepotrzebne już schrony i działa przestały być konserwowane i pilnowane. Jednostka wojskowa przesunęła się w głąb lądu umożliwiając dotarcie do stanowisk artyleryjskich. Na przełomie 1984 i 1985 roku stanowisko armaty nr 2, podmyte przez morze, osunęło się z klifu. Przez kolejne lata postępował stopniowy proces dewastacji, hamowany jedynie przez trudno dostępny teren.

kopuła dla karabinu maszynowego

fragment transzei

Rozmieszczenie stanowisk artyleryjskich

P
Polanka
Redłowska

- Ścieżka
- Transzeje
- Żelbetowa kopuła dla CKM z sektorem ostrzału
- Żelbetowa kopuła dla RKM z sektorem ostrzału
- Stanowisko armaty 130 mm z sektorem ostrzału

Zatoka
Gdańska

TEREN WOJSKOWY

Wieża
kierowania
ogniem

Schron załogi

Stanowisko ogniowe nr 4 (104)

Stanowisko ogniowe nr 3 (103)

Stanowisko ogniowe nr 2 (102)
(osunięte z klifu)

Stanowisko ogniowe nr 1 (101)

Stan obecny

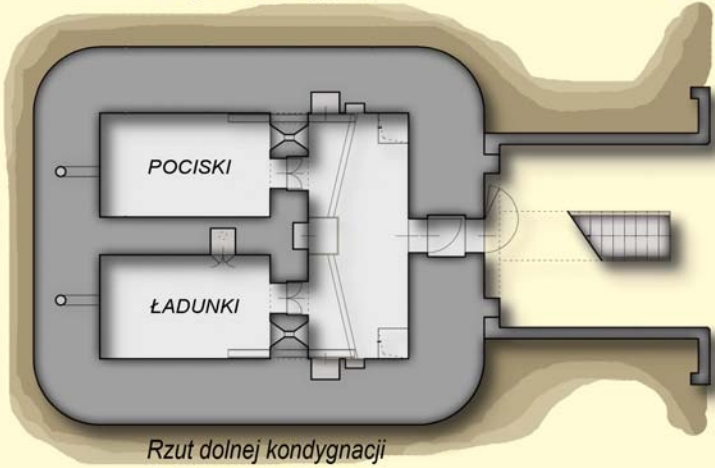
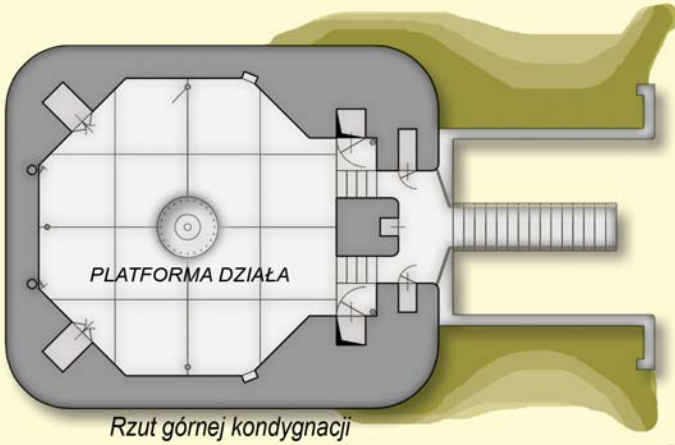
Stanowiska ogniowe baterii znajdują się obecnie na terenie ogólnodostępnym i możliwe jest ich zwiedzanie. Od 2005 r. trwa stopniowa rewaloryzacja stanowisk ogniowych, wcześniej opuszczonych i zaniedbanych. Pierwsze prace wykonali społecznie młodziacy fortyfikacji z Pomorskiego Stowarzyszenia Ochrony Fortyfikacji REDUTA oraz z Pomorskiego Forum Eksploracyjnego. Pomocy udziela Marynarka Wojenna, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Gdyni i kilka prywatnych firm. Prace koordynuje i wspomaga Urząd Miasta Gdyni. Obecnie można już podziwiać odnowione działa oraz zapoznać się z historią 11. Baterii Artylerii Stałej – pierwszej polskiej powojennej baterii nadbrzeżnej, przedstawioną na tablicach informacyjnych.

UWAGA: Ze względu na położenie baterii na terenie rezerwatu przyrodniczego „Kępa Redłowska”, na jego terenie można poruszać się tylko po wyznaczonych ścieżkach, przestrzegając zasad przebywania w rezerwacie.

Stanowisko ogniowe

Przekrój podłużny

